

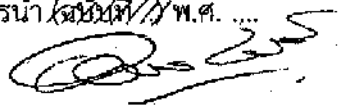
28/1
7.6

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๖๖/๖๖๖
วันที่..... ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔
สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ฉบับที่...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
- ๑. ร่างพระราชบัญญัติ
 - ๒. บันทึกหลักการและเหตุผล
 - ๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ฉบับที่...) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบกันมา เพื่อให้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอมติสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

รัฐมนตรีช่วยว่าการ
๑๐๔/๔ ๒๕๕๔
วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๔ เวลา ๑๖.๕๖ น.

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๒
วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔
วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๖.๕๖ น.

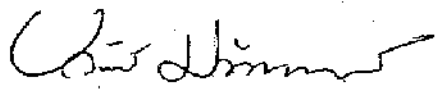
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

๑. ผู้เสนอ

(นายอรรถพร พลบุตร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๔๕๔

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม
วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔
วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๖.๕๖ น.
ส่งกลุ่มงาน น.ส.น.และนิติคดี สำนักงาน

วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔
๑๐๗ 393

ผู้เสนอ ร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ.

✓ ๖. ศิริพร อานันท์
(นสอ ศิริพร อานันท์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป. 371
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร

✓ ๓. ดร. อรุณ
(พญ อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป. 308
จังหวัด... ราชบุรี

✓ ๘. ดร. นพ.
(นพ. (ดร.) นพ. นพ.)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป.
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร

✓ ๕. ดร. อรุณ อรุณ
(ดร. อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป. ๑๖
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร

✓ ๖. ดร. อรุณ
(นสอ. อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป.
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร ๑๑๕

✓ ๗. ดร. อรุณ
(นสอ. อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป.
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร ๑๑๖

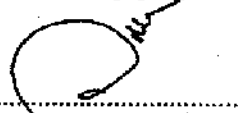
✓ ๙. ดร. อรุณ
(อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป.
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร 358

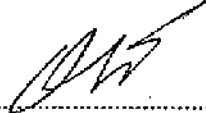
✓ ๔. ดร. อรุณ
(อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป. 460
จังหวัด... เพชรบุรี

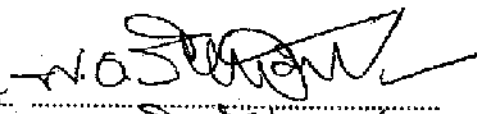
✓ ๑๐. ดร. อรุณ
(นสอ. อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป.
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร

✓ ๑๑. ดร. อรุณ
(นสอ. อรุณ อรุณ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค ปชป. 457
จังหวัด... กรุงเทพมหานคร

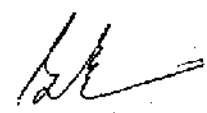
ผู้เสนอ ร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฉบับที่... พ.ศ.

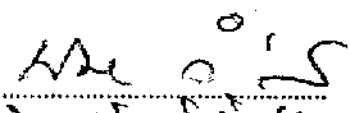
✓ ๑๒.
(เจษฎ์วิเศษ โพธิ์ทอง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด กทม. ๕๐๘

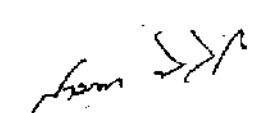
✓ ๑๓.
(ศ.ดร.ฉัตรพร ใสเมฆ)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด กทม 45๐

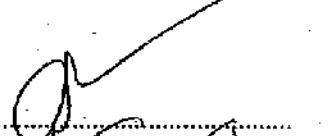
✓ ๑๔.
ศ.ดร.วิชัย สัมทอง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด ชลบุรี #307

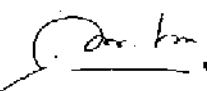
✓ ๑๕.
นายวิชาญ วัฒนศิริ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด ชลบุรี ๐๕๗

✓ ๑๖.
นายวิชาญ สอนศรี
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด ชลบุรี

✓ ๑๗.
นายวิชาญ สอนศรี
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด ชลบุรี

✓ ๑๘.
นางอรุณ วัฒนศิริ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป.
จังหวัด ชลบุรี

✓ ๑๙.
นายวิชาญ สอนศรี
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป. (๒๖๑)
จังหวัด ชลบุรี

✓ ๒๐.
นายวิชาญ สอนศรี
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พป. ๒๒๖
จังหวัด ชลบุรี

ในรองศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ สอนศรี
(น.ส. วิชาญ สอนศรี)
มีบัตร ๕
กลุ่มงาน พ.ร.บ. และ คู่ที่ ๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เหตุผล

โดยที่ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรและปัจจัยที่สำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเป็นฐานรากในการพัฒนาประเทศ แต่พระราชบัญญัติเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ปัจจุบันเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะด้าน เช่น การชลประทาน คลองและทางน้ำ น้ำบาดาล เป็นต้น ยังไม่มีพระราชบัญญัตินโยบาย และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นหลัก หรือแม่บทด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานให้กับทั้ง ส่วนราชการ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน ให้ครอบคลุมพื้นที่แหล่งน้ำ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ระบบ ชลประทาน ฝาย พื้นที่ใช้น้ำ รวมไปถึงการให้บริการน้ำ ทั้งที่เป็นสาธารณะการเกษตร การอุตสาหกรรม รวมทั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๕ (๔) ได้ระบุไว้ว่า “จัดให้มีแผนการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติอื่นอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างสมดุล” โดย พระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำนี้จะเป็นกรอบในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ เกี่ยวข้อง กับ ๓ กระทรวงหลัก คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งจำเป็นต้องมีพระราชบัญญัติกฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ ที่ต้องเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดการ ประสานการดำเนินงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ ลดความเสียหาย เกิดความมั่นคง เป็นธรรมและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

ร่าง

รับรอง

พระราชบัญญัติ

นโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

พ.ศ.

อินุ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

๒๖ เมษายน ๒๕๕๕

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่ง
มาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ให้เป็นไปตามที่
กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ
หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ในพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น และให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้
บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว

ในกรณีที่มีข้อสงสัยว่า กฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติการใช้ น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การ
บำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ มีความสอดคล้องหรือมีหลักเกณฑ์หรือแนวทางไม่ต่ำกว่า
หลักเกณฑ์หรือแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ให้คณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่ทรัพยากรน้ำในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงทรัพยากรน้ำที่อยู่ในเขต
ป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วย แต่การผ่านหรือเข้าไปบนพื้นดินในเขต
ดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

“ทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนผิวดินที่ไหลตามธรรมชาติ น้ำใต้ดิน น้ำในทะเลอาณาเขต คลอง แม่น้ำ หนอง บึง พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งต้นน้ำ และแหล่งน้ำระหว่างประเทศที่ประเทศไทยอาจนำมาใช้

“แหล่งน้ำธรรมชาติ” หมายความว่า แหล่งรวมน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง น้ำบาดาล แหล่งน้ำที่เกิดขึ้นจากการกระทำของธรรมชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็นน้ำผิวดิน และน้ำใต้ดิน

“แหล่งน้ำสาธารณะ” หมายความว่า สระน้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง บาง สาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

“พื้นที่ต้นน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ตอนบนของลำน้ำซึ่งล้อมรอบโดยสันเขา หรือสันปันน้ำรับน้ำฝนที่ตกลงมาไหลลงไปรวมเป็นร่องลำน้ำต้นกำเนิดของแม่น้ำ

“น้ำใต้ดิน” หมายความว่า แหล่งสะสมน้ำใต้ผิวดิน น้ำจืดที่ขังอยู่ในช่องว่างของดินหรือหินเกิดจากการไหลซึมของน้ำผิวดินผ่านชั้นดินลงไปกักเก็บอยู่ที่ผิวดิน

“การชลประทาน” หมายความว่า กิจกรรมที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำ หรือเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือแบ่งน้ำ เพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกินจากน้ำกับรวมถึงการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย

“สภาวะวิกฤต” หมายความว่า การเกิดสาธารณภัยเกี่ยวกับน้ำ

“พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม” หมายความว่า พื้นที่ลุ่มน้ำหรือพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งมีโอกาสเกิดน้ำท่วมจากสาเหตุน้ำไหลหลากล้นตลิ่งลำน้ำ หรือจากพื้นที่ข้างเคียง หรือน้ำท่วมขังจากปริมาณฝนตกหนักในพื้นที่เอง

“พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง” หมายความว่า พื้นที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งมีโอกาสขาดแคลนน้ำ ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค เพื่อการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ได้ง่าย หรืออยู่ในบริเวณที่มีปริมาณน้ำฝนตกค่อนข้างน้อย มีแหล่งน้ำธรรมชาติน้อย

“พื้นที่ชุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ชื้นแฉะ พื้นที่ฉ่ำน้ำ มีน้ำท่วม มีน้ำขัง พื้นที่พรุ พื้นที่แหล่งน้ำทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขังหรือท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม

“พื้นที่ลุ่มน้ำ” หมายความว่า พื้นที่ซึ่งเมื่อฝนตกลงมาแล้ว น้ำจะไหลรวมกันลงสู่แม่น้ำ ทะเลสาบ หรืออ่างเก็บน้ำนั้น ๆ พื้นที่รอบลำน้ำที่ล้อมรอบด้วยแนวสันเขาและสันปันน้ำ ซึ่งรองรับน้ำฝนทั้งหมดที่ตกลงในพื้นที่ ไหลไปรวมกันในลำน้ำนั้น

“แนวเขตลอยร่น” หมายความว่า ที่ดินริมนอกสุดของชายตลิ่ง ดินแผ่นดินที่เป็นแนวป้องกันทางชีวภาพที่กำหนดขึ้น โดยการบริรักษารือ และตกลงร่วมกันของชุมชนริมตลิ่งแต่ละช่วงต่อช่วง โดย

ปราศจากสิ่งปลูกสร้าง ยกเว้น สิ่งปลูกสร้างสาธารณะที่ได้รับความยินยอมจากชุมชนชายฝั่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

“ผู้ใช้น้ำ” หมายความว่า บุคคลผู้ใช้ประโยชน์แหล่งน้ำ

“องค์กรผู้ใช้น้ำ” หมายความว่า การรวมกลุ่มของผู้ใช้น้ำตั้งแต่ ๒ รายขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำใด ๆ ร่วมกัน และลดปัญหาความขัดแย้ง

“มลพิษ” หมายความว่า มลพิษทางน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้พื้นที่ลุ่มน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นพื้นที่จัดการทรัพยากรน้ำ ที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการจัดการร่วมกันอย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

สิทธิในทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๗ ภายใต้บทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ประชาชนย่อมมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสม แต่การใช้สิทธินั้นต้องไม่เกินความจำเป็นแก่ประโยชน์ในกิจกรรมหรือที่ดินของตนจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งน้ำ หรือแก่บุคคลอื่น หรือละเมิดสิทธิในการใช้ทรัพยากรน้ำของบุคคลอื่น หรือแก่เจ้าที่ดินริมแหล่งน้ำ

สิทธิในการใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์ เพื่อการยังชีพ ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและเป็นธรรมโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

สิทธิที่จะได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลทางวิชาการ และการศึกษา เพื่อเป็นความรู้ในการสร้างจิตสำนึก
การใช้ทรัพยากรน้ำของชาติ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้

มาตรา ๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งมีน้ำพุเกิดขึ้นหรือมีน้ำไหลผ่านตามธรรมชาติ ไม่ว่า
บนดินหรือใต้ดิน ย่อมมีสิทธิเก็บกักหรือใช้น้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ในที่ดินของตน

หมวด ๒

องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า "กนช."

ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรอง
ประธานกรรมการคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธาน
กรรมการคนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่สาม ปลัดกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวง
อุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงพลังงาน อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
บาดาล อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้แทนผู้ใช้น้ำจำนวน
สามคน ผู้แทนลุ่มน้ำจำนวนสามคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสามคน ผู้แทนองค์กรเอกชน
จำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกสี่คน เป็นกรรมการ และเลขาธิการ สำนักงาน
คณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

การคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้คัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และ
ประสบการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๑๐ ให้องค์กรผู้ใช้น้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กร
เอกชนคัดเลือกผู้แทนในส่วนของตนเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็น กนช. ตามมาตรา ๙

รายละเอียด หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกผู้แทนแต่ละส่วนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ ให้คณะรัฐมนตรีใช้ดุลพินิจแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ จำนวนสี่คน
ให้กรรมการผู้แทนผู้ใช้น้ำ กรรมการผู้แทนลุ่มน้ำ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และกรรมการผู้แทนองค์กรเอกชน ที่ได้รับคัดเลือกตามมาตรา ๑๐ จัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกและ

เสนอชื่อบุคคลที่จะให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่
กรรมการผู้แทนลุ่มน้ำ กรรมการผู้แทนผู้ใช้น้ำ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการ
ผู้แทนองค์กรเอกชนได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๑๐

หากยังไม่มี การคัดเลือกและเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิครบถ้วนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้
คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลที่คณะรัฐมนตรีใช้ดุลพินิจแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายในระยะเวลา
หนึ่งเดือนนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามวรรคสอง และให้กรรมการอื่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี
ทำหน้าที่เป็น กนช. ไปพลางก่อน ทั้งนี้ให้ถือว่า กนช. มีกรรมการครบถ้วนและสามารถดำเนินงานตามอำนาจ
หน้าที่ได้

ให้สำนักงานเลขาธิการ กนช. ประสานงานให้มีการประชุมตามวรรคสอง

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการผู้แทนผู้ใช้น้ำ กรรมการผู้แทนลุ่มน้ำ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และกรรมการผู้แทนองค์กรเอกชน ที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๑๐ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๑ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

กรรมการผู้แทนผู้ใช้น้ำ กรรมการผู้แทนลุ่มน้ำ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
กรรมการผู้แทนองค์กรเอกชน ที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๑๐ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรี
แต่งตั้งตามมาตรา ๑๑ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน
ไม่ได้

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบวาระตามมาตรา ๑๒ กรรมการผู้แทนผู้ใช้น้ำ
กรรมการผู้แทนลุ่มน้ำ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนองค์กรเอกชนที่ได้รับการ
คัดเลือกตามมาตรา ๑๐ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๑ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนผู้ใช้น้ำ กรรมการผู้แทนลุ่มน้ำ กรรมการผู้แทนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนองค์กรเอกชน ที่ได้รับการคัดเลือกตามมาตรา ๑๐ และกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๑ พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้เริ่มดำเนินการตาม
มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการนั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้
ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากัน วาระที่เหลือของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๕ กนช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) กำหนดมาตรการ แนวทาง เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับดำเนินการตามนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (๓) กำหนดระเบียบการจัดสรรทรัพยากรน้ำ จัดลำดับความสำคัญเพื่อการจัดสรรทรัพยากรน้ำ กำหนดสิทธิในทรัพยากรน้ำของแต่ละลุ่มน้ำ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตใช้ และจัดสรรทรัพยากรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำหรือผู้ใช้น้ำ
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บริการน้ำ
- (๕) กำหนดขอบเขตลุ่มน้ำ และแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (๖) จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และให้มีการประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำกับหน่วยงานอื่น ๆ
- (๗) จัดให้มีประมวลกฎหมายทรัพยากรน้ำ และปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- (๘) จัดให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ
- (๙) เสนอจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการในสภาวะวิกฤต
- (๑๐) ดำเนินการไกล่เกลี่ยและพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ
- (๑๑) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้ใช้น้ำหรือผู้ร้องขอตามมาตรา ๒๑ (๒)
- (๑๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรรายได้ และเงินอุดหนุน
- (๑๓) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำกฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๔) พิจารณาคำขออนุญาตใช้น้ำประเภทที่ ๒

(๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๖ กนช. มีอำนาจออกระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการในการกำหนดขอบเขตลุ่มน้ำ และการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ ตามมาตรา ๑๕ (๕)

ระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๗ การประชุม กนช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธาน กนช. เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีประธาน กนช. หรือประธาน กนช. ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ถ้าไม่มีประธาน กนช. หรือประธาน กนช. ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และรองประธาน กนช. คนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน กนช. คนที่สองทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ถ้าไม่มีประธาน กนช. หรือประธาน กนช. ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และรองประธาน กนช. คนที่หนึ่งและคนที่สอง ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ กนช. ที่มาประชุมเลือก กนช. คนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ กนช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของ กนช. เพื่อเสนอรายงานต่อ กนช. หรือดำเนินการตามที่ กนช. มอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๘ กนช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายได้ ทั้งนี้ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

มาตรา ๑๙ ให้ กนช. ได้รับคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการตาม มาตรา ๑๘ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต และคณะกรรมการการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ กนช. คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐ ส่งเอกสาร หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา ตลอดจนเชิญบุคคลใดมาชี้แจง ให้ข้อเท็จจริง ความเห็น หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้

ส่วนที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

มาตรา ๒๑ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลนโยบายทั่วไป และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และจะให้มีรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ทำหน้าที่เลขานุการให้แก่ กนช.
- (๒) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้ที่ได้รับความสะดวกหรือเสียหายหรือถูกละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลอื่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (๓) เสนอความคิดเห็น และจัดทำนโยบายและแผน มาตรการ แนวทางในการจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำต่อ กนช.
- (๔) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิ และจัดให้มีการตรวจสอบการกระทำนั้นตามที่เห็นสมควร และจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิ
- (๕) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนและโครงการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำต่อ กนช.
- (๖) เสนอแนะการจัดทำกฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง กำกับดูแล ประเมินผล และติดตามตรวจสอบการดำเนินการใด ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งประสานการปฏิบัติตามนโยบาย แผน และการใช้บังคับกฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำ
- (๗) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการต่าง ๆ
- (๘) รวบรวมและจัดเตรียมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ และริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ กนช.
- (๙) ศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
- (๑๐) ดำเนินการเผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูลวิชาการ และให้ความรู้ การศึกษาแก่ผู้ใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรน้ำ อย่างถูกต้อง ประหยัด และเป็นประโยชน์มากที่สุด
- (๑๑) ประสานงานติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ ให้เป็นไปตามแนวทางและนโยบายในการจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๑๒) ดำเนินการสำรวจ และขึ้นทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่รวมทั้งประสานและติดตามการดำเนินการ

(๑๓) จัดทำคำขอจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ กนช.

(๑๔) ปฏิบัติการใด ๆ ตามที่ กนช. มอบหมาย

ส่วนที่ ๓

ลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำ

มาตรา ๒๓ การกำหนดลุ่มน้ำให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยพิจารณาสภาพอุทกวิทยาสภาพ ภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศน์ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงวัฒนธรรม จารีตประเพณีและวิถี ชีวิตของประชาชนและต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๒ (๗)

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งให้มีแผนที่แสดงเขตลุ่มน้ำแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา แผนที่ ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๓ แล้ว ให้ กนช. แต่งตั้ง คณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ จำนวนสิบคน

(๒) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตลุ่มน้ำนั้นที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสามคน

(๓) ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นที่คัดเลือกกันเอง จำนวนเจ็ดคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ในด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือที่เกี่ยวข้อง จำนวนสี่คน

คุณสมบัติและวิธีการสรรหากรรมการดังกล่าว ให้เป็นไปตามแนวทางที่ กนช. กำหนด

ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการและเลือกกรรมการอีกสอง คนเป็นรองประธานกรรมการ

ให้เลขานุการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการลุ่มน้ำเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๕ กรรมการลุ่มน้ำมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก ติดต่อกันไม่เกินสองวาระ

มาตรา ๒๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการลุ่มน้ำตามมาตรา ๒๕ พ้นจาก ตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้บริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ถูกได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๒๗ ให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการลุ่มน้ำด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยทั่วไปในเขตลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแผนแม่บทการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำเสนอและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนงานและโครงการต่อ กนช.

(๒) กำหนดแผนการใช้น้ำ และจัดสรรน้ำรวมถึงจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำ และกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ภายใต้กรอบและแนวทางที่ กนช. กำหนด

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบในการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ ทั้งนี้ ภายใต้กรอบและแนวทางที่ กนช. กำหนด

(๔) พิจารณาคำขออนุญาตการใช้น้ำประเภทที่ ๑

(๕) รับเรื่องร้องทุกข์ โกล่เกลี่ยและชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือตามที่ กนช. มอบหมาย

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตท้องที่ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดในเขตลุ่มน้ำที่ตนรับผิดชอบได้ตามความจำเป็น โดยเสนอความเห็นขอต่อ กนช.

จำนวน องค์ประกอบ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ กนช. กำหนด

มาตรา ๓๐ ให้คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแผนงานและโครงการเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขาต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย

(๓) ให้ความเห็นประกอบการอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่ ๑ ในเขตลุ่มน้ำสาขาต่อ คณะกรรมการลุ่มน้ำ

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การให้ความรู้และรณรงค์การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสาขา

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำมอบหมาย

มาตรา ๓๑ ให้นำมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับการประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำใดแล้ว ให้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการลุ่มน้ำ สังกัดสำนักงาน กนช. โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำ จัดทำแผนแม่บท และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น

(๒) ศึกษา วิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนแม่บท การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น

(๓) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น

(๔) สนับสนุนและส่งเสริมให้ความรู้ และรณรงค์การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำมอบหมาย

หมวด ๓

องค์กรผู้ใช้น้ำ

มาตรา ๓๓ หากพื้นที่ใดมีผู้ใช้น้ำรวมกลุ่มกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ของตนเองสามารถจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำได้

ให้กลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งได้จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอจดทะเบียน และการอนุมัติให้จัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ให้กำหนดในกฎกระทรวง

กลุ่มผู้ใช้น้ำที่ไม่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ไม่ผูกตัดสิทธิในการได้รับการจัดสรรน้ำในกรณีที่เกิดภาวะขาดแคลนน้ำ ตามมาตรา ๖๑

มาตรา ๓๔ องค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งได้จดทะเบียนตามมาตรา ๓๓ และกลุ่มผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นมีสิทธิเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงานการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่ โดยการประสานงานและทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้องค์กรผู้ใช้น้ำมีหน้าที่ให้ร่วมมือ สนับสนุนหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่

มาตรา ๓๕ องค์กรผู้ใช้น้ำและกลุ่มผู้ใช้น้ำ อาจขออนุญาตใช้ และมีอำนาจในการจัดสรรทรัพยากรน้ำให้แก่สมาชิกของตน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๓๖ บทบัญญัติมาตรา ๓๓ ถึงมาตรา ๓๕ ย่อมไม่ตัดสิทธิผู้ใช้น้ำที่จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นหรือกลุ่มผู้ใช้น้ำในรูปแบบอื่น

หมวด ๔

นโยบายทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๓๗ ให้ กนช. มีอำนาจกำหนดนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บรรจุนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติดังกล่าวลงในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในโอกาสแรกที่สามารถทำได้

นโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติควรประกอบด้วย การพัฒนา การจัดสรรน้ำ การชลประทาน การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำท้องถิ่น การบริหารจัดการ ความมั่นคง ความเสี่ยงและการบรรเทาวิกฤต การประเมินและติดตามผล

มาตรา ๓๘ เพื่อให้การจัดการทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างบูรณาการในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน กนช. พึงจัดให้มีนโยบาย ระเบียบ หรือข้อบังคับในการจัดการทรัพยากรน้ำที่สอดคล้องกันในทุกด้านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

หากมีการกำหนดนโยบายทรัพยากรน้ำไว้ แต่ยังไม่มีความหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับในเรื่องนั้น กนช. พึงจัดให้มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้สอดคล้องครบถ้วนกับนโยบายนั้นอย่างบูรณาการ

หากมีความหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ แต่ยังไม่มีความหมาย ทรัพยากรน้ำในเรื่องนั้น กนช. พึงจัดให้มีนโยบายทรัพยากรน้ำในเรื่องนั้น ให้สอดคล้องครบถ้วนกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้นอย่างบูรณาการ

มาตรา ๓๙ ในการจัดทำนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้ กนช. แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ กนช. กำหนด

ให้นำมาตรา ๑๗ ถึงมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ ให้ กนช. นำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติด้วย

นโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาตินั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้มีผลบังคับใช้ได้

มาตรา ๔๑ ให้ กนช. กำหนดระเบียบการจัดสรรน้ำในสภาวะปกติ การจัดสรรน้ำในสภาวะวิกฤติ และจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร การอุตสาหกรรม การใช้และการบริการน้ำขนาดใหญ่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการกักเก็บน้ำ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและสมเหตุสมผล เพื่อให้การใช้น้ำมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน และเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบการจัดสรรน้ำและจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี

ระเบียบการจัดสรรน้ำและจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้มีผลบังคับใช้ได้

มาตรา ๔๒ ให้ กนช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และต้องปรับปรุงนโยบายดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เปลี่ยนแปลงไป

หมวด ๕

การพัฒนา ฟืนฟู คุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๔๓ กนช. มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การทำโครงการประเภทใดหรือขนาดใด รวมทั้งการพิจารณาอนุญาตให้ทำโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวภายในลุ่มน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อลุ่มน้ำ ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในลุ่มน้ำก่อนการดำเนินการหรืออนุญาต

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในลุ่มน้ำด้วย

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๔ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำลำธาร รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ต้นน้ำลำธารเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๕ ให้กรมทรัพยากรน้ำรับผิดชอบในการจัดให้มีแผนที่พื้นที่กลุ่มลุ่มน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำ จัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำธรรมชาติ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ เส้นทางน้ำ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม แนวเขตลุ่มน้ำ และการใช้น้ำให้ชัดเจน

ให้กรมทรัพยากรน้ำทำแผนพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่แหล่งน้ำตามนโยบายของ กนช. รวมทั้งจัดให้มีการทบทวนและปรับปรุงข้อมูลตามวรรคหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและการบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

มาตรา ๔๖ หากการใช้ทรัพยากรน้ำของบุคคลใดก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นหยุดหรือลดการใช้ทรัพยากรน้ำนั้นเป็นการชั่วคราว เพื่อเป็นการป้องกันหรือบรรเทาปัญหาดังกล่าวได้

หมวด ๖

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการชลประทาน

มาตรา ๔๗ นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ การจัดหา การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการชลประทานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทานหลวง

มาตรา ๔๘ ในการจัดสรรน้ำและพิจารณาการขออนุญาตใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทานหลวง ให้กรมชลประทานหรือผู้มีอำนาจปฏิบัติตามแผน หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรน้ำที่ กนช. กำหนด

ในการจัดทำแผน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดสรรทรัพยากรน้ำ และการพิจารณาอนุญาตการใช้น้ำตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์เดิมในการจัดทำโครงการชลประทาน ตลอดจนภาระข้อผูกพันตามสัญญาระหว่างกรมชลประทานกับบุคคลที่สามด้วย

หมวด ๗

การบริหารจัดการน้ำท้องถิ่น

มาตรา ๔๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำ ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมและประชาชนให้สอดคล้องกับนโยบายทรัพยากรน้ำ และลุ่มน้ำ รวมทั้งการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกกับผู้เกี่ยวข้อง

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำทะเบียน แผนที่ และข้อมูลสารสนเทศ คลองฝาย อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก แหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ และกำหนดแผนงาน งบประมาณ และการดำเนินงานในการดูแลรักษาแหล่งน้ำในพื้นที่

ในกรณีความวาระหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานงานกับคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำประจำสาขา เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งน้ำ และการชลประทาน

มาตรา ๕๐ ในการจัดการทรัพยากรน้ำ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำปรึกษา ประสานงาน และจัดการร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำ ตามพระราชบัญญัตินี้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบต่ออำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรน้ำตามกฎหมายอื่น

หมวด ๘

การบริหารจัดการน้ำใต้ดิน

มาตรา ๕๑ นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ การบริหารจัดการน้ำใต้ดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

มาตรา ๕๒ ในกรณีเกิดสภาวะวิกฤต ให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลประสานงานและรายงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำใต้ดินต่อ กนช.

หมวด ๙

การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ

มาตรา ๕๓ การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำให้คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ใช้น้ำเพื่อการดำรงชีพ และการใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศเป็นลำดับแรก

มาตรา ๕๔ กนช. มีอำนาจกำหนดมาตรฐานในการให้บริการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแก่ประชาชน รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้สัมปทานการให้บริการน้ำของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๕๕ นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ การใช้น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะแบ่งเป็นสองประเภท คือ

(๑) การใช้น้ำประเภทที่ ๑ ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปา และกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การใช้น้ำประเภทที่ ๑ ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้อง

(๒) การใช้น้ำประเภทที่ ๒ ได้แก่ การใช้น้ำเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมากหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อขั้มลุ่มน้ำหรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ การใช้น้ำประเภทที่ ๒ ต้องได้รับอนุญาตจาก กนช.

การใช้น้ำตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นสำคัญ

มาตรา ๕๖ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการน้ำ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราค่าใช้จ่าย ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม การแก้ไข และการยกเลิกใบอนุญาตการให้บริการน้ำประเภทที่ ๑ สำหรับแต่ละลุ่มน้ำ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราค่าใช้จ่าย ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม การแก้ไข และการยกเลิกใบอนุญาตการให้บริการน้ำประเภทที่ ๒

การกำหนดกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความสมดุลระหว่างปริมาณน้ำที่มีในลุ่มน้ำ และความต้องการใช้น้ำทั้งหมดในลุ่มน้ำ รวมถึงผลกระทบต่อการใช้งานน้ำของผู้ใช้น้ำภายในลุ่มน้ำและลุ่มน้ำข้างเคียง

หมวด ๑๐

การป้องกันและการแก้ไขภาวะวิกฤตน้ำ

มาตรา ๕๗ เมื่อเกิดสภาวะวิกฤตน้ำขึ้นในท้องที่ใด ให้นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกประกาศสภาวะวิกฤตน้ำและพื้นที่

เมื่อมีประกาศตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตเป็นผู้รับผิดชอบสั่งการ

มาตรา ๕๘ ให้ กนช. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตรับผิดชอบจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง กำหนดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำขาดแคลน และจัดการทบทวนแผนเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานรายปี

มาตรา ๕๙ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดเตรียมแผนการบริหารจัดการน้ำท่วมและน้ำแล้งแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้นล่วงหน้า ทั้งกรณีปกติที่สามารถคาดการณ์ได้และกรณีน้ำท่วมและน้ำแล้งโดยฉับพลัน

ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา ๖๐ เมื่อเกิดอุทกภัยฉุกเฉินขึ้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของบุคคล และให้มีอำนาจเคลื่อนย้าย ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งใด ๆ รวมทั้งติดตั้งเครื่องอุปกรณ์ในการสูบน้ำ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนั้นได้เท่าที่จำเป็น แต่ต้องจ่ายค่าทดแทนอย่างเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรา ๖๑ เมื่อเกิดสภาวะวิกฤติน้ำแล้งอย่างรุนแรงขึ้นในท้องที่ใด ให้นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกประกาศกำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตขาดแคลนน้ำได้

เมื่อมีประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตมีอำนาจสั่งการโดยมีอำนาจสั่งให้บุคคลใดลดหรืองดการใช้น้ำในกิจการที่กำหนดเป็นการชั่วคราวได้ และให้มีอำนาจนำน้ำนั้นไปแบ่งปันแก่บุคคลอื่น

หากการแบ่งปันน้ำตามวรรคสอง เป็นการนำน้ำที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลใดไปแบ่งปันแก่บุคคลอื่น จะต้องมีการจ่ายค่าทดแทนอย่างเป็นธรรมเพื่อความเสียหายที่เกิดแก่บุคคลซึ่งครอบครองน้ำนั้น

มาตรา ๖๒ ในกรณีมีความจำเป็นต้องนำน้ำจากกลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกกลุ่มน้ำหนึ่ง เพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ หรือเพื่อประโยชน์ในการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วม คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ หรือการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

หากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย ภาวะ หรือการขาดประโยชน์แก่กลุ่มน้ำที่ถูกนำน้ำไป หรือกลุ่มน้ำที่จำต้องยอมรับน้ำนั้นเข้ามา ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต กำหนดให้จ่ายค่าทดแทนอย่างเป็นธรรมให้แก่กลุ่มน้ำที่ได้รับความเสียหาย หรือต้องรับภาวะหรือขาดประโยชน์นั้น หรือให้จัดทำโครงการเพื่อช่วยเหลือ พัฒนากลุ่มน้ำที่ได้รับความเสียหาย หรือต้องรับภาวะหรือขาดประโยชน์นั้นก็ได้

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่บุคคลใดเก็บกักน้ำไว้ตามความจำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือตามกฎหมายอื่น ถ้าเกิดภาวะขาดแคลนน้ำในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งหรือหลายท้องที่ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งเก็บกักน้ำไว้ตามความจำเป็นดังกล่าวต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะตามปริมาณและวิธีการที่กำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้เก็บกักน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตามความเป็นธรรมจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่เก็บกักไว้ แต่ถ้าบุคคลใดเก็บกักน้ำไว้เกินกว่าความจำเป็น ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อนำน้ำส่วนที่เกินมาใช้สอยเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าใช้จ่ายหรือค่าเสียหายใด ๆ มิได้

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมมลพิษทางน้ำ ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เขตควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษดังกล่าวนั้น

ในการกำหนด การแก้ไข การเปลี่ยนแปลง หรือการยกเลิกมาตรฐานคุณภาพน้ำ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และเขตควบคุมมลพิษดังกล่าวในวรรคหนึ่ง รวมทั้งมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เขตควบคุมมลพิษ และมาตรการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เขตควบคุมมลพิษ และมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เขตควบคุมมลพิษ และมาตรการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๖๕ เมื่อ^{วิฤต}เสถียรภาพวิฤต ให้ กนช. สามารถเข้าควบคุมการบริหารจัดการของผู้รับสัมปทานการให้บริการน้ำได้

มาตรา ๖๖ ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิฤตจัดทำรายงานการดำเนินการสาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และมลพิษทางน้ำ

หมวด ๑๑

การประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๖๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ” ประกอบด้วยกรรมการที่ กนช. แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรน้ำและผู้ใช้ น้ำ ซึ่งมีได้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจำนวนไม่เกิน ๑๕ คน เพื่อทำการประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประจำปี โดยประเมินการบริหารสมมูลน้ำตามพื้นที่การประสานงานและใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ความพึงพอใจและข้อเรียกร้องของประชาชน การบังคับใช้กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายของ กนช. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๖๘ ให้คณะกรรมการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทำการประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในสภาวะวิฤต และพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ประจำปี โดยแบ่งการประเมินตามลุ่มน้ำ ทางน้ำชลประทาน และพื้นที่ต้นน้ำ และติดตามประเมินผลการดูแลรักษาการพัฒนาทรัพยากรน้ำ และการใช้งบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ โดยแบ่งการประเมินตามลุ่มน้ำ ทางน้ำชลประทาน พื้นที่ต้นน้ำ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะต้องจัดทำรายงานผลการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประจำปีเสนอต่อ กนช. โดยเร่งด่วน

มาตรา ๖๘ ให้ กนช. จัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาทุกสิ้นปีงบประมาณ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลการดำเนินงานของ กนช. ในปีที่ผ่านมาแล้ว รวมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการ และแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

หมวด ๑๒ กองทุนทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๗๐ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนทรัพยากรน้ำ” ขึ้นในกระทรวงการคลัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา วิจัย คຸ້ມครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำ และทรัพยากรน้ำ
- (๒) สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก ฝึกรบม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคຸ້ມครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำและทรัพยากรน้ำ
- (๓) ช่วยเหลือสวัสดิการของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและสนับสนุนชุมชนที่มีส่วนร่วมในการคຸ້ມครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำ และทรัพยากรน้ำ
- (๔) สนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. คณะกรรมการลຸ້ມน้ำ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (๕) จัดสรรเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นสมควร และโดยความเห็นชอบของ กนช.
- (๖) กระทำกิจการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๑ กองทุนทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย

- (๑) ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณเป็นรายปี
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาค
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๕) ดอกผล หรือรายได้จากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนทรัพยากรน้ำ
- (๖) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลຸ້ມน้ำตามอัตราส่วนที่ กนช. กำหนดโดยคำนึงถึงรายได้และฐานะการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง
- (๗) ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้ระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๘) ส่วนแบ่งค่าปรับที่ผู้ก่อมลพิษต้องจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นตามอัตราส่วนที่ กนช. กำหนด

(๙) ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการอนุญาตใช้น้ำและค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการการใช้น้ำ ตามอัตราที่ กนช. กำหนด

(๑๐) ส่วนแบ่งค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) เงินอื่น ๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

รายได้ของกองทุนทรัพยากรน้ำ ให้นำส่งเข้ากองทุนทรัพยากรน้ำโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนทรัพยากรน้ำได้มาโดยมีผู้บริจาคให้ หรือได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ตาม (๓) - (๑๑) ของทรัพยากรน้ำ ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของกองทุนทรัพยากรน้ำ

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนทรัพยากรน้ำได้มาโดยใช้เงินรายได้ตาม (๑) - (๒) ให้ตกเป็นที่ราชพัสดุ แต่กองทุนทรัพยากรน้ำมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์ได้

ทรัพย์สินของกองทุนทรัพยากรน้ำ เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี และบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กองทุนทรัพยากรน้ำ ในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนมิได้

มาตรา ๗๒ การรับ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการและการจำหน่ายทรัพย์สิน และการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของกองทุนทรัพยากรน้ำ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ กนช. กำหนด

ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนทรัพยากรน้ำ มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนทรัพยากรน้ำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๙ โดยที่มาและองค์ประกอบของคณะกรรมการ รวมทั้งรายละเอียด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบของ กนช.

หมวด ๑๓

ความรับผิดทางแพ่งในกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำโดยผิดกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำหรือใช้ทรัพยากรน้ำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ถ้าความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแม้จะมีได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา นี้ให้รวมถึง

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการกำจัด เคลื่อนย้ายสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำให้
สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพิษ ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายที่เกิดจากการใช้งบประมาณของรัฐหรือแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อจ่ายไป
ในการให้บำบัดฟื้นฟูและบรรเทาความเสียหายของทรัพยากรน้ำให้คือกลับมาสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือบุคคล หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องในความ
เสียหายนั้น

(๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการ
เยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตาม
กฎหมาย เช่น ค่าใช้จ่ายที่รัฐจ่ายเป็นค่าทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมพยานหลักฐาน
และการดำเนินคดีในศาล และค่าธรรมเนียมศาล

(๖) มูลค่าของทรัพยากรน้ำที่ต้องเสียหาย

(๗) ค่าเสียหาย จำนวนสี่เท่าของมูลค่าของน้ำที่ถูกใช้ไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย

(๘) ค่าเสียหายต่อเมืองอื่น ๆ อันพึงเกิดในอนาคต

ให้กรมทรัพยากรน้ำเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อ
ทรัพยากรน้ำของรัฐตามมาตรา นี้ โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในศาลตามที่กรม
ทรัพยากรน้ำมีคำขอ

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนทรัพยากรน้ำ จัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการ ส่งผู้สอบ
บัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุน และให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชี
และการเงินทุกประเภทของกองทุน รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่าย และทรัพย์สินของกองทุน โดยแสดงให้เห็น
ด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าว นั้น ไปตามวัตถุประสงค์ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำรายงาน
เสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๗๔ ในกรณีที่ความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเกิดจากการกระทำของลูกจ้าง ตัวแทนหรือผู้
รับจ้าง ให้นายจ้าง ตัวการ หรือผู้ว่าจ้างของบุคคลนั้นต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อความ
เสียหายตามความในหมวดนี้ด้วย ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบของนายจ้าง ตัวการ และผู้ว่าจ้างใน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเป็นนิติบุคคล ให้ผู้แทนนิติบุคคล
กรรมการผู้มีอำนาจ หรือผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบกับนิติบุคคลดังกล่าวด้วย ถ้าการกระทำของผู้
ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีส่วนทำให้นิติบุคคลนั้นกระทำการดังกล่าว

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณารายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งคณะกรรมการบริหาร
กองทุนจัดทำขึ้นรัฐสภาอาจมีมติให้คณะกรรมการบริหารกองทุนชี้แจงเป็นหนังสือหรือมาชี้แจงด้วยวาจาหรือ

ส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการพิจารณารายงานผลงานประจำปีของคณะกรรมการกองทุนได้ และในกรณีที่มีเหตุอันอาจจะมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการบริหารก็ได้

หมวด ๑๔

การอุทธรณ์

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ตามมาตรา ๒๘ (๔) หรือ (๕) ไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้

มาตรา ๗๖ การอุทธรณ์ ตามมาตรา ๗๕ ให้ยื่นต่อคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติภายในสิบวันนับแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบคำสั่งของคณะกรรมการลุ่มน้ำ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๑๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๗ ผู้ใดใช้ทรัพยากรน้ำประเภทที่ ๑ ตามมาตรา ๕๕ (๑) โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๘ ผู้ใดใช้ทรัพยากรน้ำประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๕๕ (๒) โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๗๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๐ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๒๐ คำสั่งรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๔๖ และคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๑ ผู้ใดครอบครอง รุกล้ำหรือปลูกสร้างสิ่งใดในแหล่งน้ำธรรมชาติ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การอนุญาตให้บุคคลใดครอบครอง รุกล้ำหรือปลูกสร้างสิ่งใดในแหล่งน้ำธรรมชาติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๒ ในระหว่างที่ กนช. ยังมิได้กำหนดขอบเขตลุ่มน้ำ หรือยังมิได้จัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำในลุ่มน้ำใด ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในลุ่มน้ำนั้นไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๘๓ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอประกอบร่างพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

โดยที่ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรและปัจจัยที่สำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเป็นฐานรากในการพัฒนาประเทศ แต่พระราชบัญญัติเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ปัจจุบันเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะด้าน เช่น การชลประทาน คลองและทางน้ำ น้ำบาดาล เป็นต้น ยังไม่มีพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นหลัก หรือแม่บทด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานให้กับทั้งส่วนราชการ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน ให้ครอบคลุมพื้นที่แหล่งน้ำ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ระบบชลประทาน ฝาย พื้นที่ใช้น้ำ รวมไปถึงการให้บริการน้ำ ทั้งที่เป็นสาธารณะการเกษตร การอุตสาหกรรม รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๕ (๔) ได้ระบุไว้ว่า “จัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ อื่นอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล” โดยพระราชบัญญัตินโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำนี้จะ เป็นกรอบในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เกี่ยวข้อง กับ ๓ กระทรวงหลัก คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ กระทรวงมหาดไทย จึงจำเป็นต้องมีพระราชบัญญัติกฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ ที่ต้องเชื่อมโยง เพื่อให้เกิด การประสานการดำเนินงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ ลดความเสียหาย เกิดความมั่นคง เป็นธรรมและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ให้มีคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กนช.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ จัดทำนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดมาตรการ แนวทาง เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับดำเนินการตามนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กำหนดระเบียบการจัดสรรทรัพยากรน้ำ จัดลำดับความสำคัญเพื่อการ

จัดสรรทรัพยากรน้ำ กำหนดสิทธิในทรัพยากรน้ำของแต่ละลุ่มน้ำ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บริการน้ำ ฯ (มาตรา ๙ ,๑๕)

๒. ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ ทำหน้าที่เลขานุการให้แก่ กนช. รับเรื่องราวร้องทุกข์ของผู้ใช้น้ำ เสนอความคิดเห็น และจัดทำนโยบายและแผน มาตรการ แนวทางในการจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การคุ้มครอง การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำต่อ กนช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ใช้น้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิ และจัดให้มีการตรวจสอบการกระทำนั้นตามที่เห็นสมควร และจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิ ฯ (มาตรา ๒๑)

๓. ให้ กนช. แต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำนั้น มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เสนอแผนแม่บทการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ เสนอและขอความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนงานและโครงการต่อ กนช. กำหนดแผนการใช้น้ำ และจัดสรรน้ำรวมถึงจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำและกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ภายใต้กรอบและแนวทางที่ กนช. กำหนด ฯ (มาตรา ๒๔)

๔. ให้จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ หากพื้นที่ใดมีผู้ใช้น้ำรวมกลุ่มกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ในพื้นที่ของตนเองสามารถจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำได้ ให้กลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งได้จดทะเบียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๓๓)

๕. ให้ กนช. มีอำนาจกำหนดนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บรรจุนโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติดังกล่าวลงในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในโอกาสแรกที่สามารถทำได้ นโยบายทรัพยากรน้ำแห่งชาติควรประกอบด้วย การพัฒนา การจัดสรรน้ำ การชลประทาน การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำท้องถิ่น การบริหารจัดการ ความมั่นคง ความเสี่ยงและการบรรเทาวิกฤต การประเมินและติดตามผล (มาตรา ๓๗)

๖. ให้ กนช. มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้การทำโครงการประเภทใดหรือขนาดใด รวมทั้งการพิจารณาอนุญาตให้ทำโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวภายในลุ่มน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อลุ่มน้ำ ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในลุ่มน้ำก่อนการดำเนินการหรืออนุญาต (มาตรา ๔๓)

๗. กรณีเกิดสภาวะวิกฤตน้ำขึ้นในท้องที่ใด ให้นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของ กนช. มีอำนาจออกประกาศสภาวะวิกฤตน้ำและพื้นที่ และให้ กนช. จัดให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตรับผิดชอบจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง กำหนดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำขาดแคลน

และจัดการทบทวนแผนเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานรายปี กรณีเกิดอุทกภัยฉุกเฉินขึ้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของบุคคล และให้มีอำนาจเคลื่อนย้าย ทำลายหรือรื้อถอนสิ่งใด ๆ รวมทั้งติดตั้งเครื่องอุปกรณ์ในการสูบน้ำ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม นั้นได้เท่าที่จำเป็น แต่ต้องจ่ายค่าทดแทนอย่างเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น (มาตรา ๕๗,๕๘,๕๙)

๘. ในกรณีมีความจำเป็นต้องนำน้ำจากกลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกกลุ่มน้ำหนึ่ง เพื่อบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ หรือเพื่อประโยชน์ในการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วม คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการบรรเทาภาวะขาดแคลนน้ำ หรือการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วม นั้น หากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย ภาวะ หรือการขาดประโยชน์แก่กลุ่มน้ำที่ถูกนำน้ำไป หรือกลุ่มน้ำที่จำต้องยอมรับน้ำนั้นเข้ามา ให้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตกำหนดให้จ่ายค่าทดแทนอย่างเป็นธรรมให้แก่กลุ่มน้ำที่ได้รับความเสียหาย หรือต้องรับภาวะหรือขาดประโยชน์นั้น หรือให้จัดทำโครงการเพื่อช่วยเหลือพัฒนาชุมชนน้ำที่ได้รับความเสียหาย หรือต้องรับภาวะหรือขาดประโยชน์นั้นก็ได้ (มาตรา ๖๒)

๙. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ" ประกอบด้วยกรรมการที่ กนช. แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรน้ำและผู้ใช้น้ำ ซึ่งมีได้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวนไม่เกิน ๑๕ คน เพื่อทำการประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประจำปี โดยประเมินการบริหารสมมูลน้ำตามพื้นที่ การประสานงานและใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ความพึงพอใจและข้อเรียกร้องของประชาชน การบังคับใช้กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายของ กนช. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้คณะกรรมการประเมินและติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทำการประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในสภาวะวิกฤต และพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งประจำปี โดยแบ่งการประเมินตามกลุ่มน้ำ ทางน้ำชลประทาน และพื้นที่ต้นน้ำ และติดตามประเมินผลการดูแลรักษาการพัฒนาทรัพยากรน้ำ และการใช้งบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ โดยแบ่งการประเมินตามกลุ่มน้ำ ทางน้ำชลประทาน พื้นที่ต้นน้ำ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๖๗,๖๘)

๑๐. ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนทรัพยากรน้ำ" ขึ้นในกระทรวงการคลัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา วิจัย คຸ້ມครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำ และทรัพยากรน้ำ สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก ผูกอบรวม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคຸ້ມครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำและทรัพยากรน้ำ ช่วยเหลือสวัสดิการของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำและสนับสนุนชุมชนที่มีส่วนร่วมในการคຸ້ມครอง พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำ และทรัพยากรน้ำ (มาตรา ๗๐)

๑๑. ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำโดยผิดกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำหรือใช้ทรัพยากรน้ำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เพื่อการนั้น ถ้าความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำเกิดจากวัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษ ผู้ครอบครองหรือควบคุมวัตถุหรือสิ่งอื่นใดนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น แม้จะมีได้เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๗๓)

๑๒. บทกำหนดโทษ (มาตรา ๗๗-๘๑)

๑๓. ในระหว่างที่ กนช. ยังมิได้กำหนดขอบเขตลุ่มน้ำ หรือยังมิได้จัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำในลุ่มน้ำใด ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ตามเดิมในลุ่มน้ำนั้นไปพลางก่อน (บทเฉพาะกาล มาตรา ๘๒)